

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Disputatio Theologica In Undecimum Et Duodecimum Caput S. Matthaei

**Pfaff, Johann Christoph
Mader, Johannes
Hölderlin, Johann Christoph**

Tubingae, 1714

VD18 15034860-ddd

Caput S. Matthaei XI.

[urn:nbn:de:bsz:31-130569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130569)

CAPUT S. MAT- THÆI XI.

Verf. I.

ET factum est quum finem fecisset JE-
SUS non docendi sed tantum disponendi. *
In Ecclesiâ omnia fiant *κατὰ τάξιν* 1. Cor. XIV.
v. 40. nec pervertenda hæc est ab *αὐτοκλήτοις*.
Jer. XXIII. v. 21. XII. discipulos, 4 digressus
est illinc ceu visitator conf. Act. XV. v. 36. Ministros verbi
præconio defunctos subsecutus ipse, ut doceret in Scholis
ceu publicus Doctor & prædicaret prædicantis *ἔργον* est *καλὸν*
1. Tim. III. v. 1. cujus pudeat neminem. Rom. I. vers. 16. in
urbibus Galilæis ipsorum discipulorum. * Distincta sunt
Munia docere in Scholis, & prædicare seu pascere gregem. E-
phes. IV. v. 11.

II.

Johannes autem cum audisset in carcere in
quem conjectus fuerat ab Herode Antipâ cap. XIV. vers. 3. *

A 2

Hæc

Hæc est tùm vis verbi divini carceres quoque penetrans. Jef. LI. vs. 9. 2. Tim. II. 9. 1. Petr. III. v. 16. tum fors fidelium verbi præconum Jer. XXXVII. vs. 15. Luc. XXI. 22. Act. V. 18. XII. v. 4. XVI. vs. 23. opera Christi non nisi à Messia expectanda. Jef. XXXV. v. 5. 6. LXI. v. 11. misit non tam interrogatum quàm spectatum, duos Silam & Carpum, ut videtur Clementi Alex: Nam in ore duorum omne verum. Devt. IX. 15. discipulorum suorum horum maxime habitâ ratione, ut ab ore unice suo pendulos moriturus in Christi Scholam transmitteret. * Nemo auditores adstringat sibi soli Act. XX. v. 30. sed ableget potius ad Christum 2. Cor. XI. 2.

III.

Dixit non legitur *interrogavit*, posito autem interrogasse, id fecisset non ex ignorantia, Christum enim promissum esse Messiam erat persuasissimus, non demùm ex hac operum fama vs. 4. sed pridem cap. III. 17. Luc. I. 41. cap. III. 16. Joh. I v. 29. 30. & per discipulos, hos nimium sibi addictos Minister Johannes ad Christum ablegavit, ut ipsum esse Dominum, ex ejus operibus perspicerent. Joh. X. v. 38. Tunc ille es Omnium quæstionum præcipua est de Christo. cap. II. 1. XVI. 13. XXII. 42. venturus hoc promissi est Messia epitheton. Gen. XLIX. Devt. XVIII. vs. 15. Psalm. XL. 8. Jef. XXXV. 4. Hag II. 7. Mal. 1. Joh. III. 2. IV. 104. an alium expectabimus quam illum scilicet quem expectarunt Gentes conf. Gen. XLIX. 10. Hag. II. v. 7. Ex hac *κοινωνίᾳ*, quâ se Johannes ignorantibus accenset, discimus, quòd Ministrum oporteat infirmis fieri infirmum, 1. Cor. IX. 22. Dan. IX. 5. 1. Pet. IV. 3.

IV.

Et respondens JESUS de se ipso testari nolens Joh. VIII. 13. dixit illis: Ite & renunciate Johanni quæ non tantùm verba sed & facta * Doctor se ita gerat ut ad sua non tantùm verba provocare queat sed & facta. 1. Cor. IX. 3. 4. Phil.

Phil. IV. 9. 1. Tim. IV. v. 12. Tit. II. 4. Jac. II. 14. **auditis**
 & videtis. Signa vera non præstigiæ sunt nudave glaucoma-
 ta, sed evidentiâ factâ sensus incurrentia, Matth. IX. v. 8. XIV.
 26. XV. 31. XXI. 20. XXVII. v. 54. Unde non adeo male
 Walenburchii: *Catholica Ecclesia non credit fide divinâ & ca-*
tholicâ ulla miracula qua evenerunt post tempora Apostolorum.
 T. I. exam. 3. f. m.

V.

Cœci recipiunt visum Jes. XXXV. 5. *ἰδὲν ἄρας ἤρα-*
φῆς, inquit Irenæus & claudi in ampliacione ambulant,
 leprosi mundantur Zach. XII. v. 1. & surdi audiunt
 conf. Luc. VII. 21. mortui resuscitantur. Jes. XXVI. 19.
 Hof XIII. 14. Quis hæc ab ullo præstigiatorum impleta asserat cum
 Celso? & pauperes spiritu Jes. LVII. v. 15. XXI. v. 14. Matth.
 V. v. 3. evangelizantur. * Ex miraculis Christi innotuit,
 ipsum esse Messiam per prophetas promissum. Joh. II. 11. V. 36.
 VI. 14. VII. 31. 32. 38. 33. X. 25. 37. 38. XI. 42. 44. XII.
 11. XV. 24. 25. conf. Deut. XVIII. 15. 18. *vid. Curcell. In-*
stit. f. m. 334.

VI.

Et beatus est, E. scandalum est peccatum morale. v. *Osi-*
and. C. C. VI. p. 137. & Feurb. Opp. p. 827. * Qui non
 fuerit ut Johannis discipuli Matth. IX. 14. Joh III. 26. in me
 offensionis lapide. Psalm. CXVIII. 22. 1. Petr. II. v. 8. offen-
 sus quâ seu doctrinam 1. Cor. I. v. 23. seu conditionem abje-
 ctam. Jes. LII. 2. Matth. XIII. v. 57. XXVI. 31. Joh. I. 46.
 VII. 52. VI. 42.

VII.

His autem abeuntibus causâ innocentum præsertim
 absentium est agenda, uti h. l. Johannis, Prov. XXIV. 11. 1. Sam.
 XX. 31. 32. XXII. 13. 14. Jer. XXVI. 16. Matth. XI. 2. 3.
 XV. 3. XXI. 16. XXVI. 10. Luc. X. 40. 42. XXIII. 41. Joh.

VII. vs. 50. 51. IX. 25. coepit JESUS dicere turbæ de
Johanne, Minister benè audiat. Act. XI. 24. XV. 26. XVI.
2. Eph. VI. 2. Phil. II. 23. 1. Tim. III. 7. 1. Petr. V. vs. 12.
Quid existiis ad Johannem vivum in desertum visum?
Hæc interrogatio coactè trahitur à Papæis in laudem peregrina-
tionum votivarum ad loca sanctorum num arundinem
(conf. 1. Reg. XIV. 15.) vento agitatam. Minister non
vacillet sed sibi quàm maximè constet. Eph. IV. 14. Eb. XIII.
9. Syr. V. 11.

VIII.

Sed quid existiis visuri? hominem mollibus
vestimentis amictum Verba byssina (qualia Cyro dari ad
nutum Matris oportuit, apud Plutarch.) nec Johannes B. fecit
Matth. III. 2. 4. 7. 8. XIV. 13. nec ullus Christi præco genu-
inus. Jes. XXX. 10. LVIII. 1. Gal. I. 10. ecce qui mollia
gestant vestimenta, in domibus regum sunt. ex. gr.
Joseph. Gen. XLI. 42. Mardochai Esth. VII. 15. Daniel. V. v.
29. Magnæ ita dignitatis symbolum illa sunt, quantum non
cadit in Ministros Crucis.

IX.

Sed quid existiis visuri? prophetam? Johannes
non fuit propheta ex præcis Matth. XI. 13. ne dum propheta
ille scil. Magnus. Joh. I. v. 21. Audivit tamen Propheta. Luc. I.
76. quod ab utero Spiritu Sanct. repletus fuit quin & Spiritu
Eliæ prophético ætus Luc. I. 15. 17. ac vaticinatus antequam
natus. Luc. I. 44. dixit vera Joh. X. 41. certe ego dico
vobis, etiam amplius quam prophetam Moïse qui-
dem quoad vim thaumaturgicam familiaremque cum DEO
conversationem sui non habuit similem, Deut. XXXIV. vers. 10.
Messiam tamen æque ac propheta Vet. Testament.
quoque reliqui modò prædixit futurum Act. VII. vers. 52.
Ebr. XI. 31. Johannes B. autem vidit præsentem, ostendit digi-
to ac

to ac *ἀντιχρῆς* baptizavit, hinc major omnibus prophetis. Matth. III. 13. 14. 15. Matth. IX. v. 11. Luc. VII. 28. Joh. I. 29.

X.

Hic est enim de quo scriptum est Mal. III. 1. IV. 5. ecce ego Pater idem essentia cum Filio, hinc enallage personarum hic & Mal. III. 1. ubi loquitur filius **mitto angelum** *non natura societate sed officii dignitate*, uti insit Hieronymus **meum** Quis itaque aufert cum Herode offendere Ministros, Psalm. CV. 15. Zach. II. v. 8. Angeli enim sunt & quidem tanti Domini Legati, Mal. II. 7. Jes. XXXIII. 7. XLII. 19. Gal. IV. v. 14. Apoc. I. 10. c. II. v. 1. ante faciem tuam qui præparabit viam tuam ante te penitentia præconio Jes. XL. 3. 4. Luc. III. v. 3. 8. * Ministrorum est viam parare Domino depressa exaltando, Zach. XIV. 10. Jes. XLII. 16. Luc. III. 5. & sublimia humiliando. Jes. LVII. 14. 2. Cor. X. 5.

XI.

Amen dico vobis non est suscitatus inter primæ genitos ordinario naturæ cursa ex mulieribus major officio per duos prophetas prædicto Jes. XL. 3. Matth. III. v. 1. Johanne Baptistâ qui quidem excellebat & miraculoso ex effectis parentibus ortu & Angelico nativitatibus nuncio, & domino cumulo & vitæ severioris studio & denique martyrio, in singulis tamen habuit pares minimum unum atque alterum qui autem minimus est, id est: submississimus, conf. Luc. IX. 48. Christus hic intelligitur non quidem quoad personam sed tantum in illo statu in quo infra homines ac Angelos fuit exinanitus. Psalm. XXII. 7. Jes. LIII. 2. Matth. XX. 28. Luc. XXII. 27. Phil. II. 7. Ebr. II. 7. in regno cælorum id est, in Gratiæ regno seu Messiaæ conf. Matth. XIII. v. 11. 24. XXII. v. 2. major est eo paronymo Sponsus. Joh. I. 15. III. 29. V. 36. XIII. 16. Quid si per *minimum in cælorum regno* vel *minimum in Ecclesia hodie militante* Ministrum intelligas, quod **JESUM**

/ SUM is non tantum natum ut Johannes, sed & mortuum & suscitatum & in caelos evectum & ad dextram Patris sedentem praedicat quo respectu major utique est Johanne, juxta Rives T. II. f. m. 902 Camer. Myrothec. p. 11. Essen. Trium. Crucce. p. 350. & Wits. Oecon. fœd. p. 823. imò & ipsum Chemnitium H. f. 555. b.

XII.

Porrò à diebus Johannis Baptistæ usque nunc regno caelorum vis inferitur βιάζεται apertâ ingruit vi prævio τῷ προφητεύειν eique languidiori contradistinctâ Luc. XVI. 16. æquè ac pridem Regnum terræ Canaan vi occupabatur & violenti avidissimi sc. in conversione suâ, raptores, publicani, peccatores, gentiles &c. Matth. XI. v. 12. Id per saxa per ignes & omnia diaboli mundi que obstacula rapiunt summo Zelo pioque impetu Luc. XIII. v. 24. Jer. XLVIII. v. 10. pertæsis ac torpentibus regni filiiis diripientes. Matth. VIII. 11. 12. v. Dannh. Th. Consc. l. p. 449. Diss. pec. S. Schmid f. h. l.

XIII.

Nam omnes Ver. Test. prophetæ suis maxime prædictionibus Act. X. v. 43 & Lex Ceremonialis, typis suis, umbris atque figuris Eb. X. 1. usque ad Johannem in cujus diebus regnum caelorum i. e. tam insignis Gratia æconomia per Messia adventum cæpit prophetarunt de Messia adhuc futuro. Nam nec legis Codicis V. T. abolitio hic innuitur sed distinctio tantum præconi in V. T. prophetici quod in prædictione consistit futuri, & Ministerii post Jehannai, quod demonstratione absolvetur præsentis. Imò Legis Codicis V. T. abrogatio h. l. aded non habetur, ut commendetur potius, doceaturque summus propheta legemque inter & Johannem consensus, quod, quem Lex & Prophetæ prædixerunt venturum, eundem Johannes evangelizarit præsentem. Unde non mirum; quod populi majori vi ac ardore ad se corpus rapiant præsens ac conspicuum, quam Judæi umbras captarunt obscuras futuri. Adeoque lex &

❧ Prophetæ tempore Johannis B. antiquari cœperunt, nondum quo ad usum, sed tantùm quoad propheticum prædictionum, præfigurationum &c. modum; subsecuto enim complemento, vel præsentem anti-typo omnis s. typi s. prognostici ratio expirat. Legis verò ac Prophetarum usus tum practicus, tum theoreticus adeò non est refixus aut sublatus, ut illo & ad convincendos Judæos & consolidandos in fide Christianos in hunc usque diem nihil sit efficacius. Luc. XXIV. v. 27. 44. Joh. V. 39. Act. XVII. 11. XVIII. 24. 28. XXVI. 22. Rom. XV. 4. Gal. III. 8. 16. *vid. Spanh. D. E. III. pag. 527. Coll. Bibl. S. Schmid. II. p. 180.*

XIV.

Et si vultis. Hæc conditio non eâ est mente accipienda, ac si nostro esset arbitrio relictum credere necne, sed fidem tantùm extorquere noluit Christus, quòd hominis testimonio non habuit opus, id tamen innuit, Johannem ejusmodi præconem esse, cujus testimonio fides meritissimo jure adhibeatur. **Recipere veritatem,** i. e. juxta Theophylactum: *si sanâ mente judicatis & non invidiâ,* quod utut non coactum tamen Dei opus trahentis Joh. VI. 44. dantisque velle ac credere Phil. I. 29. II. 13. Ipse Johannes B. est verè Matth. XVII. v. 12. Elias non pristinus Joh. I. v. 21. qui frustra expectatur Matth. XVII. 10. sed ille venturus Mal. IV. 5. in Spiritu Thesbitæ Luc. I. v. 17. conf. 2. Reg. II. v. 9. **Wen Gott schickt / den macht er geschickt.** Matth. X. v. 20. Num. XI. 17. 25. Joh. XX. vers. 21. 22. 23.

XV.

Qui habet aures ad audiendum, i. e. facultatem divinitus accepit audita quoque intelligendi; conf. Deut. XXIX. vers. 4. Jef. XXXII. v. 3. XXXV. v. 5. Jer. V. v. 21. Ez XII. 2. Zach. VII. v. 11. Matth. XIII. v. 13. audiat præsertim Eliam præsentem tantis instructum donis. Hoc enim epiphonemate utuntur, qui de re magni agunt momenti ad conciliandam auditorum attentionem. Matth. XIII. v. 9. 43. Marc. IV. v. 23. VII. 16. Luc. VIII. v. 8.

B

XIV,

EVX

XIV. 35. Ap. II. v. 7. 11. 17. 29. III. 13. 22. XIII. 9. Auditionem
 verbi rem esse non mediam sed necessariam constat ita I. ex objecti
 personalis extensione, qui vis enim qui aures habet, debet id audire.
 Pf. LI. v. 2. 3. Ef. VII. 1. Mich. I. 2. II. ex organi hand frustraneâ
 dispositione: Lev. VIII. 23. 24. Neh. VIII. 3. Pf. LVIII. 5. Joh.
 VIII. 47. Act. II. 14. VII. 51. 54. 57. III. ex præcepti expressione:
 Deut. V. 1. Jer. XXII. 29. Hof. II. 1. v. *Luc. in Apoc. f. 157.*
Carpzov. Diss. pudent. p. 220.

XVI

Cui autem ille ego Matth. XIII. 13. 35. assimilabo
 gentem hanc morosam Matth. XVII. 17. quæ præconio flecti
 nec pœnitentiæ Johannaæ patitur nec meo evangelico? similis est
 puerulis, qui sedent in foris & acclamant sodalibus
 suis. Indurati qui sibi desunt ipsi Luc. VII. 30. haud laniores sunt
 iis, qui puerilia tractant. I. Cor. XIV. 20. Eb. V. 13. 14. Magna
 similitudinibus vis inest, non tantum ad instruendum simpliciores, sed
 & confundendum obstinatos, 2 Sam. XII. 2. 3. Jes. V. 3. Ezech.
 XXIV. 3. Matth. XXI. 28. 29. 35. 37. 45. Luc. V. 36. XIII. 6.
 XVIII. 9.

XVII

Et dicunt, tibia lætâ Evangelii I. Cor. XIV. 7. cecinimus
 vobis, e. g. ego Christus, Joh. I. 17. & non saltastis non occidistis
 Luc. VII. 30. lamentati (conf. Matth. IX. 23. fuimus præfixæ ad
 instar vobis e. g. non tantum Jeremias threnos suos sed sua quoque
 tristitia pœnitentiæ intonuit Joh. B. sed non planxistis i. e. pœ-
 nitentiam non egistis. conf. 2. Cor. VII. 10. Verbi Divini duo po-
 tissimum capita sunt, lex & Evangelium quorum utramque satis effi-
 cax, neutrum tamen irresistibile, Contumaces enim nec minis moveri
 legalibus, nec promissis flecti evangelicis addiscunt. Prov. XXIX. 9.
 Minister suum interim faciat officium instetque *ἀναίσχυντος & ἐνικαίπτος*
 I. Cor. IV. 21. 2. V. 13. 2. Tim. IV. 2. *vid. F. Schmid Sapient.*
p. 984. Picinelli Lumina Reflexa f. b. l. f. 623. e. & Buxtorf. lex.
Tealm f. 766.

XVIII

XVIII.

Venit enim Johannes à Deo missus Joh. I. 6. neque edens panem, sed cibos tantum minus usitatos, locustas sc. melque sylvestre Matth. III. v. 4. neque bibens vinum. Luc. I. 5. VII. 33. Quid hoc ad Monachos qui panem imò cupedias edendo vinumque largiter bibendo sua agunt jejunia, sc. ideò dicunt qui consilium Dei contra semetipsos spernunt Luc. VII. 30. dæmonium habet à quo obsessus citra victum extra hominum consortium sustentatur. * Hoc calumniatorum *ἐργον* est, ut pessimè carpant optima quoque Syr. XI. 33. Matth. XII. 24. Joh. X. 20.

XIX.

Venit filius hominis edens ac bibens vulgariter atque frugaliter cum peccatoribus, Luc. XV. v. 2. itaque dicunt Pharisei satis calumniosè, conf. Psalm. LXXVIII. v. 42. ecce homo edax & vini potor, si ob evangelii præconium tantis fuit oneratus convitiis ipse Magister, quid mirum, si eapropter iisdem manent obnoxii & fidi Ejus Ministri? Matth. V. 11. 12. X. 25. Luc. XXIII. 31. Act. XVII. 18. 1. Tim. IV. 10. Ebr. XI. v. 26. XII. 3. publicanorum amicus & peccatorum. * Interesse conviviis fas est, exemplo Christi. Matth. IX. 10. 12. Luc. V. 29. VII. 36. XIV. v. 1. 7. 13. 14. XIX. 5. 6. Joh. II. 1. 2. XII. 2. *vid. Brochm. Syst. T. II. f. 88. Feurborn. Anti Ost. p. 426. Aret. Problem. f. 512. Voët Disp. Select. P. IV. p. 392. & uai h. l. vulgo capitur à multis adversati- vè pro *ἀλλὰ*, uti & Matth. XII. 39. Act. X. 28. Sapiencia quæ & ex Johannis severitate & Christi comitate diluxit justificata est, id est, pro genuina est agnita atque defensa, sic quippe verbum justificari capitur & Ps. LI. 6. Jes. L. 8. Luc. VII. vers. 29. XVI. 15. Rom. III. 4. VIII. 33. ἀπὸ τῆς προὔπου ob- vium est Matth. XII. 38. XVI. 21. Luc. XVII. 25. Rom. XIII. 1. Ap. XII. 6. filiis suis v. XXV. omnibus Luc. VII. 35. i. e. Sapien- tiæ discipulis, hi enim filii audiunt illius. Prov. VIII. 32. Syr. IV. 12.*

Et hunc ita locum intelligunt Tarnov. EXX. p. 465. Stolberg. Exerc. VIII. p. 343. S. Schmid Disp. pec. Hacksp. Not. III. p. 62. Scultet. Observ. cap. XXXIV. & Th. Gataker d. Stylo Nov. Testament. f. m. 51. Aliis autem seu h. l. Brentio quippe, L. Osiandro ac Æ Hunnio quin & Quintetio Syst. l. f. 335. longè aliud videtur, quòd Sapiencia nimirum Hypostatica suggillari h. l. dicatur à filiis suis scilicet degeneribus, Jes. I. 4. uti justificare *ματ' ἀνθρώπων* idem sit ac condemnare apud Thucydidem, scriptoresque profanos alios. Hinc gnome: *Sapiencia justificata est à filiis suis*; ita redditur ab ipso quoque Luthero: *Sus docet Minervam. Das Ey lehret das Hun. T. IV. Lat. f. m. 323.*

XX.

Tunc post Zoilos vs. XVIII. & XIX. graviter castigatos coepit increpare & torpentes, quæ ipsum receperant quidem sed non audiverant, Civitates Capernaum, Betsaidam & Corazim, in quibus editæ fuerunt plurimæ virtutes, id est, miracula vs. V. enumerata, quòd non resistissent. Quo majus negligitur beneficium, eo majus ingratos manet periculum. Luc. XII. 47. Joh. XII. 22. Rom. II. 4. 5. *vid Gomar Oppor. f. 55.*

XXI.

Væ tibi Chorazim. * Gratia DEI efficax ac sufficiens (Tyrum quippe conversura) est tamen resistibilis, (utpote à Chorazimitis contempta) conf. Prov. I. 24. 28. Ies. V. r. 2. 3. 4. Ioh. V. 40. *vid. Disp. Mæbii p. 534.* Si enim Civitatum harum conversio à Gratiâ quadam dependisset irresistibili, illæ nec temnere miracula nec vè hoc mereri geminum potuissent. Væ tibi Betsaida. * Elenchus Nominalis satis antiquus est atque tritus, quo quippe & Paulus in Alexandrum, Hymenæum, Philetum &c. fuerat invecus. Namsi * Nec peccata sunt aequalia, Ezech. XVI. 47. Ioh. XIX. v. 11. r. Tim.

Tim. V. 8. nec Reprobatio est absoluta sed ob impœnitentiam facta (tum Tyriorum tum Chorazimitarum) quis de hac itaque (ut h. l. Christus) palam loqui, dubitet? * Matth. X. 27. *vid. Meissn. Diss. XII. Anthe. proœm. p. m. 31. in Tyro & Sidone* Civitatibus ethnicis sed per notitias naturales, Ecclesiæ viciniam atque famam, imò jam in Chamo sufficienter vocatis, ob cujus ordinariæ gratiæ contentum gratia miraculorum extraordinaria ac indebita ipsis justè fuit negata editæ fuissent virtutes id est, miracula (Luc. XIX. 37.) verbo v. I. prædicato annexa: Ulbi divini enim miracula, ibi & oracula, cum hæc illorum *ἑπαγγελθέντα* sint signacula, Marc. XVI. vers. 20. Animum enim percellunt mortalium, ut faciliùs admittant illi verbum, quod ipsum quoque *δύναμις θεῶν*, Rom. I. 16. Si verò ex solis miraculis Tyriorum pœnitentia fuisset principaliter profectura, negatis miraculis pœnitentia illa fuisset impossibilis, impœnitentia verò excusabilis. Cùm itaque pœnitentia ac conversio Gratiæ verbi tot miraculis confirmatranscribatur, ex viribus non naturalibus prodire intelligitur quæ factæ sunt in vobis. Hæc Gratia quo efficacior fuisset in Tyriis, eo damnabilior in Betsaidâ ejus fuit contentus. Olim in sacco & cinere sacculus quidem atq; cinis fallere possunt hominum oculos, neutiquam verò DEI, Ies. LVIII. v. 5. 6. Pœnitentiam haud fucam, pœnitentia enim præsertim in cilicio facta atque cinere est vera Iob. XLII. 6. Ier. VI. 26. Dan. IX. 3. Ioh. III. 6. Ios. II. v. 13. usque contextus diminuens aliud suadeat. Imò quam pœnitentiam Christus Betsaidæ verbum prædicatum tot signis confirmando intendit, illa Tyri erat futuribilis. A. veram intendit. E. Nec damnavit Iudæos ob neglectum pœnitentiæ tantum Hypocriticæ, quâ potius exosi redduntur homines. Ap. III. v. 15. Pœnitentia vera autem non consistit in actione pœnali sed detestatione peccati, ac satisfactionis, pœnæque à Christo potius sponsore nostro pro nobis persolutæ fiduciali applicatione, ut vicissim impœnitentia in peccati complacentiâ meritiq; Domini

nici contemptu. Denique pœnitentia Tyrii vera non tantum per hyperbolen affingitur, quod ipsis conditio tolerabilior verè competit, egissent certò. Aliàs & Christus dixisset falsum, quod dictu blasphemum, & Iudai regerere ipsi potuissent: Frustra apud nos miracula edis, nam & apud infideles Tyrios facta fuissent frustra. * Infinita Christi (etiam exinaniti) perspicacia omnia scibilia penetrat, singularia etiam, positâque hac vel illâ demum conditione futuribilia, (conf. 1. Sam. XXIII. 11. 12. Ez. III. 6. Luc. XVI. 31. nec tamen iis eripit contingentiam nedum homini libertatem, interim propositionis membra utut contingentia sint, nexus tamen fuit infallibiliter præscitus, quod in contingentibus quoq; oppositorum alterum definitè est verum semper & alterum falsum. Tyri aliàs resipuissent & quidem necessario. v. *Dissp. pecc. f. h. l. B. Wolfflini ac Scherzeri. Act. Remonstr. III. p. 120. Episcop. f. h. l. 67. & Corvin. Censur. Armin. p. m. 690.*

XXII.

Quin imo dico vobis Prognostica futuri sunt manifesta Præscientiæ Divinæ specimina. Jes. XLI. 22 23 Tyro & Sidoni tantâ luce miraculorumque gratiâ non magis tolerabilius erit Ex h. l. impiorum & resurrectio adstruitur & repellitur annihilatio. v. *Compendiol. Cloppenburgii C. VIII. §. 9. p. 379. & Spanh. Vindic. L. XLVII. p. 378. in die Judicii æterni Marc. III. 29 gehennæ Matth. XXIII. 33. quàm vobis tantâ gratiarum divinarum abundantia abusus. * Ulti impares sunt culpæ, sic & pœnæ. Sap. VI. 6. Apoc. XVIII. 7. Hab. II. 8. Conf. Scherz. Coll. Antisoc. p. 1301. Pasewitz. Theol. Schol. p. 378.*

XXIII.

Et tu Capernaum quæ es usque ad cœlum beneficiis, Matth. IX, i. meo sc. præconio, Marc. I. 21. Luc. IV. 32 Joh. VI. 59. ac miraculis, Matth. VIII. 13. 15. 16. Marc. II. 11. Luc. IV. 23. VII. 10. Joh. IV. 46. sublata conf. Job. XX. 6. 7. de primæ uti motum non dicit localem elatio, ita nec depressio, vid. *Dissp. Curios. II. p. 244. infernum i. e. pulverem & ignominiam, conf.*

conf. Ez. XXXII. 18. 19. per *adlu* enim intelligitur saepe tantum
 pulvis terræ ac exitum præferim Ies. XIV. 11. 12. 15. si cælo oppo-
 nitur. Pl. VII. 6. Ies. XXVI. 5. Thren. II. 1. 10. Ez. XXVI. 20. Ob.
 v. 3. 4. nam si in Sodomis editæ fuissent virtutes. E.
 efficaces, quæ in te sufficienter factæ. Gratia ita sufficiens
 & efficax coincidunt. *vid. Hulfem. Anx. Grat. p. 31.* mansissent
 utique *av* male in vulgatâ redditum est *perforte*. conf. Ioh. VIII.
 v. 19. XIV. 7. 9 in hodiernum usque diem. Exitum tum
 temporale tum æternum præverti potest pœnitentiâ 1. Reg. XXI.
 29. Ier. XXVI. 3. Ion. III. 10.

XXIV.

Quin etiam dico vobis, en omniscientiâ Filio hominis
 fuerat communicata, & jam in statu exinanitionis, Ioh. XIV. 29 XVI.
 v. 39. XXI. v. 17 quod terræ Sodomorum, qui tantâ luce,
 quanta fulgebat inter Iudæos, non gaudebant, sed tantum peccabant
 contra legem ejusque tabulam maximè secundam, carnaliter,
 tolerabilius sit futurum. De diversis cruciatuum infernalium
 gradibus vide Matth. XXIII. v. 14. Luc. XII. v. 47. ut & notas no-
 stras in Matth. X. 15. in die judicii illo Luc. X. v. 12. adeoque
 extremo, Iud. v. 7. Quis enim minas (has) de pœnis Sodomorum
 præteritis cum Celso capiat, & non potius de futuris, quàm tibi
 Civitatitantiâ hæcenus gratiâ illustri & nihilominus & in legem ejus-
 que tabulam maximè primam, & in Evangelium, adeoque & spiritua-
 liter peccanti. * Effectus Evangelii accidentarius est gravior Contem-
 ptorum suorum damnatio. 2. Cor. II. v. 16. II. Theff. I. v. 7. *vid.*
Gerhard. L. d. Evang. 5. XLVI. f. m. 147.

XXV.

In illo tempore respondens i. e. occasione illâ oblatâ
 Matth. XII. 28. XVII. 4. Marc. XI. 14. Luc. I. 60. Jesus post-
 quam discipuli ex primâ legatione reversi prædicationis suæ successum
 retulissent, dixit ad Patrem quem inter & homines Mediator est
 gloriam tribuo Quanto magis est nostrum pro Evangelio gratias
 agere

agere Deo. Ps. CIII. 1. CXIX. 7. Luc. I. 78. Eph. I. ̄. 1. 2. 1. Petr. I. 3. 4. **Tibi Pater Domine coeli & terræ quòd** pro primâ hâc legatione justè abscondisti Verba activa non semper propositum antecedaneum sed voluntatem & consequentem notant, imò eventum quoque Matth. X. vers. 34. XXIII. v. 31. Joh. 6. 39. Act. XIII. 46. Rom. VIII. 28. 1. Tim. II. 25. v. *Glass. P. S. p. 592.* hâc fidei Mysteria, ̄. XVIII. XIX. spernentibus Luc. VII. 30. Joh. III. 19. VIII. 48. 1. Cor. I. 18. sapientibus ac prudentibus non simpliciter aut verè talibus (Magis enim, Nicodemo totique Areopago Evangelium Deus revelavit imò omni creaturæ) sed tantùm *δοκῆσις* Rom. I. 15. 21. 22. 1. Cor. I. 26. 27. v. *Danh, Hermen. p. 507. & Winstrub. T. I. in Matth. f. 178. b.* Legis peritos tamen ac Philosophos intelligere mavult Episcopus T. II. f. 65. horum ministerio pro primâ præsertim legatione Deum uti noluisse innuens. **Et revelasti cum effectu,** conf. 1. Cor. 21. 26. 27. **Et** pro primâ legatione parvulis simplicibus, humilibus tantamque sibi sapientiam haud tribuentibus, e. g. plebeis ac piscatoribus, uti Angelus Domini illuxerat a sinæ magis quàm Prophetæ. Num. XXII. vers. 23. 31. conf. Zeph. III. 12. Verbi præconium non est commissum Angelis sed mortalibus. Ps. V III. 3. 2. Cor. I V. 7.

XXVI.

Profectò Pater cuius voluntati placuerat antecedenti cani & non saltantibus v. XVII. id est, miracula fieri etiam non attendentibus v. XX. XXI. XXVIII. quòd ita juxta voluntatem judicariam ac consequentem beneplacitum hoc quidem beneplacitum Chrysostomus ad revelationem tantùm restringit parvulis factam, quicquid autem sit, *εὐδοκία* non omnes semper causas excludit, adeoque semper absoluta non est. v. Rom. XV. 26. nedum h. l. aliàs sapientes non credendo non peccassent; sed beneplacitum DEI implevissent vers. XVII. nec credere potuissent absque præviâ Mysteriorum manifestatione fuit hætenus increpavit Christus ad tibiam non saltantes vers. XVII. id est,

est, Iohannem B. dæmonii v. XVIII. Christum autem luxuriæ infimulantes, v. XIX. & propriâ sapientia turgidos miraculorum contemtores, v. XIX. XX. XXI. adeoque reprobationem tradidisse absolutam nequit, uti vellent Reformati apud Te. * In negotio salutis nostræ voluntas DEI occurrit I. antecedens commiserationis universalis, Ezech. XII. 32. 2. Petr. III. 9. deinde & consequens severitatis judicialis. Ies. XXI. v. 14. Ioh. IX. 39. 1. Cor. I. 19. 20. ac dilectionis specialis. Luc. XII. v. 32. 1. Cor. I. 21. Eph. I. 5.

XXVII.

Omnia parvulis revelata, adeoque divina essentia, omniscientia, omnipotentia mihi filio hominis per unionem personalem, conf. Psalm. VIII. 7. Ioh. III. 35. X. 29. XVII. 7. 1. Cor. XV. v. 27. tradita sunt & per æternam generationem (juxta Hilar. Theophylactum ac Euthymium) quâ Filio, qui tamen ne sic quidem minor Patre, uti videbatur Crello, cum tantum origo Filii à Patre, non verò ulla inæqualitas inferatur à Patre. * Summa filii hominis Majestas relucet ex patris relatione Ioh. V. 17. 18. humanæ naturæ coronatione, Psalm. VIII. v. 5. 6. & omnium idiomatum divinorum communicatione. Matth. XXIX. 18. & nemo ex se novit Filium, quòd sit is cui omnia sunt tradita nisi Pater particula *nisi* excludit non *ὁμοῦσία* sed *ἕτεροῦσία*, omnia quippe quæcunque DEUS non sunt. Nemo novit nomen *λόγος* nisi *Λόγος*. Ap. XIX. 12. Ergone Pater non item? imò nemo novit quæ DEI sunt nisi Spiritus San. 1. Cor. II. 11. XII. v. 3. E. solus? Ergone Pater & Filius excluduntur? neque Patrem quoad essentiam, personam, voluntatem &c. uti parvulis innotuit quis perfectè novit nisi Filius. Joh. I. 18. III. 13. E. verus DEUS est & cui Filius suo beneplacito non hominis merito voluerit. * Conversio nostra ex solâ DEI dependet gratiâ. conf. 1. Cor. IV. 7. 2. Cor. III. 5. re-

C

velare

velare per evangelium Joh. XVII. 20. Rom. X. 17. 1. Cor. I. 12. omnia sc. parvulis revelata ꝑ. XXV. * Officium Christi Propheticum faciunt testatum communicata virtutis infinitas Matth. IX. 8. Joh. III. 2. VII. 31. Intellectus perspicacitas. Joh. X. 85. voluntatis benignitas. Joh. XVI. 23.

XXVIII.

Venite, assilite, ꝑ. XVII. conf. Gen. XLV. 4. A præcepto ad naturaliter posse, non valet consequentia, Joh. VI. 44. vid. Marc. V. 41. VII. 34. Joh. XI. 43. ad me per scripturas Joh. V. 39. qui laboratis & peccatis onusti estis. omnes quibus jugum est suscipiendum humilitasque sectanda ꝑ. XXIX. omnes onus sive sentiant sin minus, prov. I. 24. 25. Jef. LXV. 11. 12. Matth. XXIII. 37. Joh. IX. 41. Omnes etiam non saltantes sc. non venientes ꝑ. XVII. Adeoque vocatio h. l. obtinet generalis, ut ut non cum successu universali, reficiam vos Beneficia sunt latissimè extendenda, adeoque loquitur non tantum de refocillandi actu, quo gaudent tantum venientes, sed de promptâ refocillandi omnes voluntate. E. Pater in perditionis malsâ neminem relinquere decrevit, nedum præterit, aliâs hæc Filii vocatio vel Patris voluntati contraria fuisset vel hypocritica. * Conversionem peccatorum maturent gratiosa vocatio prov. IX. 5. Is. LV. 1. oneris ratio, Ps. XXXV III. 5. conf. 1. Sam. XXI. 2. Refectionis stipulatio. Is. XXXI. 25.

XXIX.

Suscipite jugum non legis Is. IX. 4. Gal. V. 1. à Basak-
Joy & XV. 10. nec illud traditionum humanarum Matth. XXI III 4.
 sed meum præceptum sc. quod leve I. Ioh. V. 3. & crucis, Matth.
 XVI. 24. quæ tolerabilis, 1. Cor. X. 13. super vos Salvianus su-
 per hæc verba: *A nobis Deus nihil onerosum, nihil grave exigit,
 non enim nos ad aratra aut ad ligones vocat, non ad scien-
 das terras, neque ad vineas pastinandas, non ergo nos ad
 laborem vocat, Dominus sed ad refectionem. Quid namque à nobis ex-
 igit, quid præstari sibi à nobis jubet, nisi solam tantummodo fidem, ca-
 stitatem, humilitatem, sobrietatem, misericordiam, sanctitatem, qua
 utique*

utique omnia non onerant nos sed ornant. Libr. VII. d. Gubern. p. m. 133. & **discite à me** qui doceo vos non tantum verbo Evangelii mei sed meo quoque exemplo loh. XIII. 34. XV. 12. **quod mitis sum** Matth. XXI. 5. 2. Cor. X. 1. & **humilis** non tantum gestu externo loh. XIII. v. 15. sed & corde * Christus est Doctor Doctorum, qui non tantum verbo nos docet, sed suo quoque exemplo tolerantiam Apoc. III. 10. Hof. XI. 4. Syr. LI. 34. mansuetudinem, 1. Petr. II. 21. 22. 23. humilitatem. Phil II. 5. 6. 7. & **invenietis requiem** non tam corporibus, conf. II. Cor. IV. 16. quam animabus vestris. Ier. VI. 16. * Vita æterna verè erit sabbatum, Iob. III. 17. 18. Ies. LVII. 2. Ebr. IV. 8. Ap. XIV. 13. fatigatis, Rom. VIII. 28. 18.

XXX.

Jugum enim meum, lex fidei sc. novæque obedientiæ cui crux accedit **SUAVE** in oppositione ad legem Moſis quæ perfectam obedientiam rigidè sub maledictionis exigit pœnâ Deut. XXVII. vers. 26. operatur iram Rom. IV. 15. ac occidit Rom. VII. 22. confer & vers. præcedentem. est, ob Dei solatium 2. Cor. I. 4. 5. Col. I. 24. auxilium Ps. LXVIII. 20. I. loh. V. 3. temperamentum. 1. Cor. 10. 13. præmium Rom. VIII. 17. 18. 2. Cor. IV. 17. Ponamus verò intelligi jugum legis & h. l. suave tamen factum est, ut à Christo sublatum, perque vires novas portari à nobis inchoatum, Rom. VII. 22. & **ONUS** non satisfactionum humanarum sed **meum leve**. 2. Cor. IV. 17. * Lex per Moſen lata est, gratia verò per Iesum Christum facta, loh. I. 17. *Nolite timere, quia jugum est festinate, quia leve est. Non conterit colla, sed honestat ; inquit Ambrosius d. Helia & jejun. T. IV. f. m 337.*

